

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ECdo/18/2017
Identifikačné číslo spisu:	4305201898
Dátum vydania rozhodnutia:	09.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Helena Haukvitzová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:4305201898.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, proti povinnému J. D., naposledy bývajúcemu v W., S., o vymoženie 775,64 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp.zn. 12Er/64/2005, o odvolaní a dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31.októbra 2013 sp.zn. 26CoE/208/2013, takto

rozhodol:

I. Konanie o odvolaní z a s t a v u j e.

II. Návrh na prerušenie dovolacieho konania z a m i e t a.

III. Uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. októbra 2013 sp.zn. 26CoE/208/2013 vo výroku, ktorým uznesenie Okresného súdu Levice z 26. júna 2012 č.k. 12Er/64/2005-52 potvrdil, ako aj uznesenie Okresného súdu Levice z 26. júna 2012 č.k. 12Er/64/2005-52z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e.

IV. Stranám nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice uznesením z 26. júna 2012 č.k. 12Er/64/2005-52 exekúciu vyhlásil za neprípustnú podľa § 57 ods. 1 písm. g/ zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) a exekúciu zastavil. Oprávnenej uložil povinnosť zaplatiť súdnej exekútorke Mgr. Kataríne Baňarovej náhradu trov exekúcie vo výške 100,54 € do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Súdnemu exekútorovi JUDr. Rudolfovi Krutému náhradu trov exekúcie nepriznal. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že exekučný súd je počas celého konania oprávnený zaoberať sa otázkou, či je exekučný titul v súlade so zákonom. Exekučným titulom bola notárska zápisnica, v ktorej splnomocnený zástupca - Mgr. Tomáš Kušnir v mene povinného uznal záväzok. Súd prvej inštancie mal za to, že v danom splnomocnení ide o konflikt záujmov medzi splnomocniteľom a splnomocnencom a taktiež po obsahovej stránke bolo dané splnomocnenie sporné. Vzhľadom na to súd prvej inštancie vyhodnotil takéto

splnomocnenie za absolútne neplatné. Zároveň dospel k záveru, že exekučný titul je nulitný a bez jeho existencie nie je ani výkon exekúcie možný. Proti tomuto uzneseniu podala odvolanie oprávnená.

2. Krajský súd v Nitre uznesením z 31. októbra 2013 sp.zn. 26CoE/208/2013 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie; návrh oprávnenej na prerušenie konania zamietol. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade pri zastupovaní povinného pri spisovaní notárskej zápisnice došlo k porušeniu zákona, pretože za povinného uznala záväzok osoba, ktorej záujmy sú v zjavnom rozpore so záujmami povinného. Nakoľko voľba zástupcu bola vykonaná oprávnenou, nie povinným, bolo nutné konštatovať, že nedostatok prejavu spôsobil neplatnosť udeleného plnomocenstva a v dôsledku toho je i následný úkon obsiahnutý v notárskej zápisnici neplatný a notárska zápisnica ako exekučný titul nespôsobilá. Vo veci žiadosti oprávnenej na podanie návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev na rozhodnutie o predbežnej otázke dospel k záveru o neexistencii potreby predkladať oprávnenou predložené otázky Súdnemu dvoru EÚ, nakoľko ňou uvedené predbežné otázky si na základe konštantnej judikatúry vie súd vyriešiť sám. Návrh oprávnenej na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako nedôvodný zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená odvolanie i dovolanie. Odvolaním napadla výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania a dovolaním napadla potvrdzujúci výrok. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu i uznesenie exekučného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila dovolacími dôvodmi uvedenými v ustanovení § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“). Dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. konkretizovala vadami konania podľa § 237 písm. a/, d/, f/ (t.j. sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, že v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie a že účastníkom konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom). Zároveň navrhla, aby dovolací súd konanie prerušil a požiadal Súdny dvor Európskej únie o výklad v dovolaní špecifikovaných prejudiciálnych otázok.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) po zistení, že odvolanie podala oprávnená proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. októbra 2013 sp.zn. 26CoE/208/2013, skúmal či sú splnené procesné predpoklady, za splnenia ktorých môže o podanom odvolaní konať (podmienky konania).

5. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Vzhľadom na to, že odvolanie bolo podané pred 1. júlom 2016, t.j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), v súlade s prechodným ustanovením § 470 ods. 2 CSP právne účinky odvolania oprávnenej, ktoré nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti CSP, ostali zachované. Preto posudzoval dovolací súd splnenie podmienok odvolacieho konania podľa ustanovení § 161 CSP v spojení s § 9 ods. 1 a 2, § 10 ods. 2 a § 201 ods. 1 O.s.p.

6. Podľa § 161 ods. 1 a 2 CSP ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

7. Medzi procesné podmienky patrí aj funkčná príslušnosť súdu na prejedanie veci.

8. V danom prípade z hľadiska formálneho ani obsahového nebolo možné mať pochybnosti o tom, že procesný úkon oprávnenej, ktorým napadla uznesenie odvolacieho súdu, je odvolaním podľa § 201 a nasl. O.s.p.

9. Podľa § 201 ods. 1 veta prvá O.s.p. účastník mohol napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

10. Podľa § 9 ods. 1 O.s.p. (účinného do 30. júna 2016) na konanie v prvom stupni boli zásadne príslušné okresné sudy. Krajské sudy rozhodovali ako sudy prvého stupňa a/ v sporoch o vzájomné vyporiadanie dávky poskytnutej neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, medzi zamestnávateľom a príjemcom tejto dávky podľa právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, b/ v sporoch medzi príslušným orgánom nemocenského poistenia a zamestnávateľom o náhradu škody vzniknutej nesprávnym postupom pri vykonávaní nemocenského poistenia, c/ v sporoch týkajúcich sa cudzieho štátu alebo osôb požívajúcich diplomatické imunity a výsady, ak tieto spory patria do právomoci súdov Slovenskej republiky (§ 9 ods. 2 O.s.p.).

11. V danom prípade bolo odvolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu; najvyšší súd nebol funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu odvolacieho súdu (§ 9 ods. 1 a 2 O.s.p. a § 10 ods. 1 a 2 O.s.p.). Nedostatok funkčnej príslušnosti znamenal neodstrániteľnú absenciu podmienky konania, preto najvyšší súd v podobných prípadoch konania zastavoval podľa § 103 a § 104 ods. 1 O.s.p. (viď napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp.zn. 1 Co 4/2004). Podaním odvolania oprávnenej preto nenastal ňou sledovaný účinok, ktorý by v zmysle § 470 ods. 2 CSP zostal zachovaný aj po 1. júli 2016.

12. Z citovaných ustanovení vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky bol funkčne príslušný rozhodovať iba o tých odvolaniach, ktoré smerovali proti rozhodnutiam krajských súdov ako súdov prvého stupňa; prípady, v ktorých bolo rozhodnutie krajského súdu rozhodnutím súdu prvého stupňa, boli pritom zákonom taxatívne vymedzené (viď § 9 ods. 2 O.s.p.).

13. Rozhodnutie krajského súdu, ktorým zamietol návrh oprávnenej na prerušenie konania, nie je rozhodnutím krajského súdu ako súdu prvej inštancie, ale je rozhodnutím krajského súdu ako súdu odvolacieho. Funkčná príslušnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na prejednanie podaného odvolania preto nie je daná.

14. Chýbajúca funkčná príslušnosť ktoréhokoľvek súdu na prejednanie určitej veci, ktorá inak patrí do právomoci súdu, predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania. Najvyšší súd preto konanie o odvolaní oprávnenej proti uzneseniu odvolacieho súdu zastavil bez toho, aby preskúmaval vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia.

15. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas na to oprávneným subjektom, zastúpeným advokátom v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

16. V súvislosti s posúdením návrhu oprávnenej na prerušenie konania o jej dovolaní Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že podľa § 243c O.s.p. (účinného do 30. júna 2016) pre konanie na dovolacom súde platili primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nebolo ustanovené niečo iné; ustanovenia § 92 ods. 1 a 4 a § 95 však pre konanie na dovolacom súde neplatili. Podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. súd konanie prerušil, ak rozhodol, že požiada Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa medzinárodnej zmluvy.

17. Súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti, pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva.

18. V danom prípade - z dôvodov uvedených ďalej v bode 19. a nasl., ktoré majú základ v závažnej procesnej vade konania vedúcej k zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie - prichádza do úvahy len zrušenie dovolaním napadnutého rozhodnutia. So zreteľom na to dovolací súd návrh oprávnenej na prerušenie dovolacieho konania zamietol.

19. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že povinný zomrel dňa 23. februára 2012 (č.l. 140 spisu).

20. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Podľa § 7 ods. 1 a 2 veta prvá Občianskeho zákonníka spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením. Túto spôsobilosť má aj počaté dieťa, ak sa narodí živé. Smrťou táto spôsobilosť zanikne.

21. Podľa § 62 CSP ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

22. Procesnú subjektivitu má ten subjekt práva, ktorý vo sfére hmotného disponuje spôsobilosťou na práva a povinnosti. V procesnom zmysle predstavuje procesná subjektivita tzv. procesnú podmienku. Procesnou podmienkou sa rozumie určitá danosť, ktorá musí existovať, aby súd vo veci mohol konať a rozhodnúť. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku strán sporu, ktorej neexistencia predstavuje závažnú vadu konania. Ak stranu sporu tvorí fyzická osoba, strata jej procesnej subjektivity je zároveň stratou spôsobilosti na práva a povinnosti (právnej subjektivity).

23. Podľa § 420 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu. Z uvedeného vyplýva, že dôvod zmätočnosti uvedený v § 420 písm. b/ CSP je daný vtedy, ak sa konanie viedlo s osobou, ktorá nemala spôsobilosť na práva a povinnosti (fyzickou osobou už zomretou).

24. Z pripojeného spisu je zrejmé, že Okresný súd Levice uznesením z 10. apríla 2017 č.k. 9D/41/2016-21 dedičské konanie po neb. J. D., zastavil podľa § 175h ods. 1 O.s.p. V danom prípade stratil povinný dňom smrti procesnú subjektivitu vystupovať ako účastník exekučného konania. Nedostatok procesnej podmienky v podobe absencie procesnej subjektivity je nedostatkom neodstrániteľným.

25. Postup súdu, ak účastník stratil po začatí súdneho konania spôsobilosť byť účastníkom konania upravovalo ustanovenie § 107 O.s.p. (v súčasnosti § 63 CSP). Keďže v danom prípade oba nižšie súdy vo veci rozhodli v čase, keď povinný už nežil a nemal preto spôsobilosť byť účastníkom konania (nemal procesnú subjektivitu), vykazuje ich postup znaky procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p. (v súčasnosti § 420 písm. f/ CSP), na ktorú bolo v dovolacom konaní vziať zreteľ. Uvedená vada zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale tiež opodstatnenosť. V prípade, že v konaní dôjde k vade takejto povahy, treba napadnuté rozhodnutie zrušiť, lebo rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

26. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie z dôvodov uvedených v § 420 písm. b/ CSP (ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu), rozhodne svojim uznesením tiež o zastavení konania.

27. Dovolací súd z uvedeného dôvodu rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil z dôvodov uvedených v § 420 písm. b/ CSP (ten kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu) a konanie zastavil.

28. O trovách dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.